

ZSIDÓ KULTÚRA EURÓPAI NAPJA A TISZTI PAVILONBAN

BUDAPESTEN JÁRTUNK

Szeptember 5-én Budapestre utazott közösségünk a jubileumi évfordulóját ünneplő Zsidó Kulturális Fesztiválra.

3

NYÁRI KIRÁNDULÁS

Augusztus 16-án buszra szálltunk a Menház előtt, hogy a Balatonfelvidék felé vegyük az irányt.

4

DUNA-WORKSHOP

A MAZSÖK támogatásával megvalósuló JAD – Jewish Art Danube-projekt során egy vizuális útikalauz készül el a diákok bevonásával.

8

Ros Hasana Komáromban

Szeptember 15-én, pénteken koraeste összegyűltek közösségünk tagjai, a régióból és a nagyvilágból érkezettek, hogy közösen köszöntsék a zsidó új évet. Az 5784. zsinagógai esztendő kezdete pont sabatra esett, így a szombatköszöntés is sor került a zsinagógában. A megjelenteket Paszternák Tamás koordinátor köszöntötte, hagyományainkat követve Riszovannij Mihály volt az előimádkozó, az ünnepi tanítás Balogh István tanár úrtól hangzott el. Az esti imát követően a Wallenstein Zoltán teremben következett az ünnepi, kóser vacsora. Több mint ötvenen ültek a terített asztaloknál. A szombat bejövetele előtt felharsant zsinagógánkban a sófár hangja, Kántás Jánosnak köszönhetően.

Ros Hasana első napján a Tanház a Menházban sorozat folytatódott, együtt mélyítettük el ismereteinket az ünnep hagyományaival kapcsolatban. A hétvégén a taslich szertartás sem maradhatott el. Bűneinket szimbolikusan, morzsák formájában szórtuk a Dunába.

Édes, kerek évet minden Olvasónknak! Köszönjük mindenkinek, aki a közös ünneplés lebonyolításában közreműködött!

Ajvé! Ajve! – online klub

Az őszi folyamán újraindul online közösségi klubunk, havonta egyszer találkozunk majd a Zoomon. Nyitórendezvényünk vendége október 10-én, kedden 18:00-kor dr. Bajcsi Ildikó történész (EKI) lesz, aki izraeli tanulmányúttjáról mesél. Regisztráció:

<https://us06web.zoom.us/join/register/tZ0tcOipj8rE9B6bT-Dp7TRMquW4fEkhPwa>

Meghívó

Kedves Barátaink, szeretettel meghívunk benneteket a Szukot ünnepi rendezvényünkre, amely **2023. október 5-én, 16:30-kor** kerül megrendezésre a Komáromi Zsidó Hitközség épületében, az Eötvös utca 15. szám alatt!

Minden hitközségi tagot szívesen látunk az ország minden részéről, hogy együtt töltsünk el egy kellemes délutánt Misha Kapustin rabbi és a Pressburger Klezmer Band zenekar társaságában. Természetesen nem marad el a finom kóser étel sem a sátorban. Amennyiben érdeklődést mutat az utazás iránt, szívesen segítünk az szervezésben. Jelentkezni 2023. október 1-ig lehet a következő e-mail címeken: werner@uzzno.sk vagy menhaz@menhaz.sk (a Komáromi Zsidó Hitközség tagjai).

**A SZLOZSIHISZ (ÚZ ŽNO)
és Komáromi Zsidó Hitközség**

A Budapest Klezmer Band Komáromban koncertezik

A XII. Fonográf Fesztivál keretében az Egressy Béni Városi Művelődési Központban ad koncertet a híres Budapest Klezmer Band 2023. november 23-án 19:00-tól. Érdeklődő tagjaink a menhaz@menhaz.sk címen jelentkezhetnek, jegyeket biztosítunk számukra.

A Gránátalma osztály látogatása

Augusztus 30-án a budapesti Lauder Javne Iskola Gránátalma osztálya kereste fel Komáromot Máhr Kinga és Henkrich Mihály osztályfőnökök vezetésével. A háromnapos kirándulás során a csapat ellátogatott a Menházba is, ahol Paszternák Zsuzsanna, Saláth Magda és Pasternák Antal fogadta a csoportot. A diákok tanultak a közösség múltjáról, jelenéről, majd a város zsidó emlékeit egy feladatlap segítségével térképezték fel.

PZs

Ajándék Miriam Neiger-Fleischmanntól

Ros Hasana alkalmából közösségünk ajándékot kapott a Komáromba látogató Miriam Neiger-Fleischmann festőművésznőtől. A szép asztali alátétet közelgő rendezvényeinken vesszük használatba. Köszönjük!

Elnemfeledett szomszédok

A Komáromi Zsidó Hitközség idén is csatlakozott ahhoz az országos rendezvénysorozathoz, amely a Holokauszt szlovákiai áldozatai előtt tiszteleg a szeptember 9-i emléknapon. A Selye János Gimnázium diákjai (lásd beszámolójukat a külön cikkben) felkeresték a zsinagógát és a temetőt.

PZs

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa

Nemzetközi átutalás külföldről:

Cím: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

Faliújság rövid hírek

A KZSH-t, a HH-t és a Shalom klubot támogatták: Himmler család (Párkány), Jakabovits Dezső (Győr), Keszegh Mária (Komárom) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

A temető bejáratánál elhelyezett vitrint több mint tíz éve vásároltuk. Mostanra sajnos tönkrement, a nyáron újat szerezünk be, cseréje hamarosan megtörténik.

Két pályázatunk is sikeres lett a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt-nél. A támogatásból a HH-kiadására és programjainkra fordíthatunk meghatározott összegeket. A szerződések megkötése folyamatban van.

A zsinagógai új év alkalmából egy-egy luachot (naptár) ajándékoztunk családonként azoknak, akik megjelentek a zsinagógában Erev Ros Hasanákor.

A nyári hónapokban megélénkült a turizmus, a világ számos pontjáról érkeztek látogatók a Menházba és temetőbe.

Gránátalma osztály

Támogatóink / naši sponzori:

KULT
MINOR

FOND NA PODPORU KULTÚRY NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN

„Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín“

Hitközségi Híradó – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja, alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő:** Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak:** Saláth Magda, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő:** Saláth Richárd, **olvasószerkesztő:** Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomatás:** Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe:** Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, **e-mail:** kile@menhaz.sk, tel.: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Alapítva 5756-ban. **Lapunk Önnek készül, kérjük ne dobja el!**

Kiléptünk a Menházból!

Szeptember harmadikán Komárom városával és az Egressy Béni Városi Művelődési Központtal közösen szerveztük meg a Zsidó Kultúra Európai Napjának helyi rendezvényét. Évtizedek óta ezen a napon kitárolnak a kontinens zsidó közösségeinek, zsinagógáinak kapui, hogy az érdeklődők első kézből tanulhassanak a hagyományokról, kultúráról, szokásokról.

A napot a Menházból induló sétával kezdtük. Az Eötvös és a Štúr utca sarkán álló épületben Paszternák András programkoordinátor köszöntötte a több mint negyven érdeklődőt. A Wallenstein Zoltán terem, a Schnitzer Ármin Mikromúzeum és a zsinagóga megtekintése után az Eötvös utca 9-es

szám felé vettük az irányt. A ház történetének megismerése után felkerestük az egykori mikvét. Utunk során megálltunk a neológ és az ortodox zsinagógáknál, a hitközség Király püspök utcai kultúrterménél, Schwarz néni házánál és az első komáromi zsinagógánál az Európa-udvarban. A túravezető igyekezett válaszolni a felmerült kérdésekre is. Célunk a Tiszti Pavilon volt, ahol az egésznapos program további elemei zajlottak.

Lang Tamás, a Kettőskereszt árnyékában című könyvének bemutatóján az egykori Szlovák Állam zsidóellenes intézkedéseiről kaptunk átfogó képet. A gazdag képanyaggal illusztrált prezentációból megismertük a közösség életét, a szomorú eseményeket és a

kegyetlenkedések következményeit. Az érdeklődők a helyszínen megvásárolt kötetet dedikálhatták a szerzővel.

A közös ebéd során a kóser konyha került a fókuszba. Kurucz Ákos rabbi a zsidó étkezési szokásokról szolt a Budapestről érkezett „falatok” és a helyben készült sólet elfogyasztása közben. A vendégek körében az ízletes ételek nagy sikert arattak.

A délután Seress Rezső emléke köré szerveződött. Dalait Dobi Ákos, Grassl Ferdinánd és Pfeiferlik Tamás idézte fel egy zenés – videó összeállításban. Az ismert slágereket a közönség együtt dúdolta a művészekkel. Előadásukat élén érdeklődés övezte.

A közelgő őszi ünnepek eredetéről és jelentéséről Kurucz Ákos rabbi tanításából szereztünk ismereteket, majd Keszezh Béla polgármester megnyitotta a híres komáromi zsidó személyiségeket bemutató tárlatsorozatot első szabadteri kiállítását. Seress Rezső életét és munkásságát öt magyar és szlovák nyelvű tabló mutatja be. A jeles alkalomra kétnyelvű, nyomtatott kiadvány is megjelent a világhírű zeneszerzőről.

A Kehila-díjakat (lásd külön írásunkban) Pasternák Antal, a Komáromi Zsidó Hitközség elnöke adta át a régió zsidó közösségeiért kiemelkedő tevékenységet végzőknek.

A nap – melyet a helyi és az országos sajtó is nyomon követett – a somorjai Samaria Klezmer Band teltházas koncertjével zárult.

A rendezvényen közel háromszázan vettek részt a nap folyamán. Köszönet a szervezésben és a lebonyolításban közreműködőknek és a támogatóknak!

PA

A Zsidó Kulturális Fesztiválon jártunk

Szeptember 5-én Budapestre utazott közösségünk a jubileumi évfordulóját ünneplő Zsidó Kulturális Fesztiválra. Az esti, a 150 éves Budapest előtt tisztelgő koncert megelőzően, a Városligetben található, nemrégiben átadott Néprajzi Múzeumot fedtük fel egy vezetett séta keretében. Megismertük az épület koncepcióját, egyedülálló építészeti megoldásait.

A vacsorát a Kosher Deliben fogyasztottuk el, majd átadtuk magunkat a Dohány utcai zsinagógában felcsendülő slágerek varázsának. Kulturális élményekkel gazdagodva tértünk haza Komáromba. Köszönet a szervezőknek!

PZs

Fotó: Kopják Angelika

Kehila-díj 2023

Kapusta Krisztina

A Komáromi Zsidó Hitközség Kehila-díjat adományoz Kapusta Krisztinának, az ipolysági Honti Múzeum helytörténészének, az Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem közösségszervező szak hallgatójának, az ipolysági zsidóság történetének kutatásáért. Kezdeményezésére került sor a helyi gyermekáldozatok emlékét őrző botlatókövek elhelyezésére, a temetői kohanita kapu helyreállítására. Ismeretterjesztő munkájával sokat tesz az egykori közösség életének felkutatásáért és bemutatásáért. Hiánypótló tevékenysége kiemelkedő a régióban.

Jozef Klement

A Komáromi Zsidó Hitközség Kehila-díjat adományoz Jozef Klementnek, a Holokausztban elpusztított szlovákiai zsidóság emlékének ápolásáért, a helyi és országos megemlékezések, innovatív projektek elindításáért és lelkiismeretes szervezéséért. Kezdeményezései hozzájárulnak a következő generációk toleranciára neveléséhez, egy jobb világ teremtéséhez.

Kövesdi Mónika

A Komáromi Zsidó Hitközség a tatabányai Szenes Hanna Magyar – Izraeli Baráti Egyesület javaslatára Kehila-díjat adományoz Kövesdi Mónikának, a tatai Kuny Domokos Múzeum művészettörténészének, muzeológusának. Nagyra értékeli munkáját, melynek keretében bemutatta a tatai zsidóság szerepét a város történelmében. Az elmúlt évtizedekben számtalan megemlékezésen, konferencián szolt a zsidóság értékeiről, a közösség épített örökségének hagyatékáról. Számba vette a művészettörténeti érdekességeket, kincseket. Fontos számára a település és a megye zsidó vonatkozású emlékeinek megőrzése. Helytörténeti kutatásait és sétáit mindig nagy érdeklődés övezi.

Litomericzky Nándor

A Komáromi Zsidó Hitközség Kehila-díjat adományoz Litomericzky Nándor építésnek a komáromi zsidó közösség épített emlékeivel kapcsolatos kutatásaiért. A korabeli sajtóból gyűjtött számos, érdekes cikk közösségünk számára eddig ismeretlen információkkal szolgált a település

zsidó lakosaival kapcsolatban. Gyűjtéseit rendszeresen szemlézi újságunk, a Hitközségi Híradó, így megosztva a fellelt adatokat, történeteket a szélesebb nyilvánossággal idehaza és a nagyvilágban. Hiánypótló tevékenysége nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a komáromi zsidóság aranykorának emléke ne merüljön feledésbe.

Peragovics Ferenc

A Komáromi Zsidó Hitközség a tatabányai Szenes Hanna Magyar – Izraeli Baráti Egyesület javaslatára Kehila-díjat adományoz Peragovics Ferencnek, az esztergomi Dobó Katalin Gimnázium tanárának. Az elmúlt években sokat tett az esztergomi zsidóság múltjának kutatásáért, feltárásáért és bemutatásáért. A közelmúltban botlatóköveket helyeztek el a városból elhurcolt zsidó emberek egykori otthona előtt. A Széchenyi téren sorkerült egy megemlékezésre is, melyen részt vettek az áldozatok leszármazottai, ismerősei, tisztelői. Az emlékkövek elhelyezését gondos kutatómunka előzte meg. Peragovics Ferenc a Holokauszt diákság körében történő megismertetését szívügyének tekinti, Esztergom történetéről filmet készített, melyben a zsidóság szerepének bemutatása is helyet kapott.

A közösség nyári kirándulása

Augusztus 16-án buszra szálltunk a Menház előtt, hogy a Balatonfelvidék felé vegyük az irányt. Első állomásunk Veszprém volt, ahol a helyi zsidó közösség szervezésében (ezúton mondunk köszönetet Wittmann Zsuzsának) egy buszos – gyalogos városnézés keretében idéztük fel az egykoron jelentős hitközség emlékét. Raffai Csilla idegenvezető kalauzolásában megtekintettük Európa kulturális fővárosának nevezetességeit. Második állomásunk Balatonfüred volt, ahol a MAZSIHISZ felújított üdülőjében fogyasztottuk el az ízletes, kóser ebédet. Felkerestük a kis imaszobát, találkoztunk az éppen itt üdülő vendégekkel. A Zsidó Kiváló-

ságok Házában Olti Ferenc, a projekt megálmodója üdvözölte a csoportot. Vetített képek előadásában emlékezett a füredi zsidóságra és ismertette az interaktív eszközök használatát. A XXI. századi technológiával megvalósult kiállításon, a tudomány, a sport és a művészet terén jeleskedő zsidó személyiségek életútját és munkásságát fedezhettük fel. A délután folyamán jutott idő egy kis Balaton-parti sétára is.

Ezúton mondunk köszönetet Paszternák Tamásnak, az utazás ötletadójának a szervezésért és mindazoknak, akik a sikeres lebonyolításban közreműködtek!

Emlékezés a Kozma utcában

A tradíciót követve, az őszi nagyünnep előtt idén is megemlékeztek a Vészkorszak áldozatairól a budapesti Kozma utcai temetőben található központi Mártíremlékműnél. A megjelentekhez Mester Tamás, a Budapesti Zsidó Hitközség elnöke, a MAZSIHISZ alelnöke, és Darvas István főrabbi szolt. A kántori teendőket Zucker Immanuel látta el. A rendezvényt a Scheiber Sándor Gimnázium énekkarának felépése tette még meghatóbbá.

PA-PZs

PZs

Fotók: Kopják Angelika

Az empátia és megértés órái

Holokauszt emléknap a Selye János Gimnáziumban

Ez a nap a történelem egyik sötét pillanata. 2003 óta szeptember 9-én a Selye János Gimnázium igazgatója, **Andruskó Imre** kezdeményezésére gimnáziumunk minden évben a **Komáromi Zsidó Hitközséggel** együtt Holokauszt emléknapot tart. Szlovákia ugyanis szeptember 9-ét határozta meg a holokauszt és a rasszista erőszak áldozatainak napjaként.

Idén is rendhagyó módon emlékeztünk meg a Selye János Gimnáziumban a holokausztról, illetve a komáromi zsidóságról. Diákjainkkal először elbeszélgettem, mit tudnak erről a tragédiáról, mit tudnak a zsidóságról, hagyományokról, híres, sikeres zsidókról. Majd megmutattam nekik a jeruzsálemi Yad Vashem emlék- és oktatóközpontban töltött egy hetemről szóló prezentációm.

Miután végigjártuk a városban még feltekinthető zsidó emlékhelyeket, megtekintettük az egykori Menházban ma is megtalálható zsinagógát, könyvtárat és múzeumot. PhDr. Deák Irén történelemtanár és jómagam vezetésével a zsinagógában egyperces néma csönddel emlékeztünk a holokauszt áldozataira. Pasternák Antal, a Zsidó Hitközség elnöke és felesége köszöntötte az egybegyűlteket, majd gimnáziumunk II. B és VI. N osztályainak diákjai a komáromi zsidó áldozatok neveit olvasták fel. Minden tizedik név után a felolvasó meggyújtott egy gyertyát, és elhelyezett egy kövecskét az áldozatok emléktáblájánál. A komáromi holokauszt borzalmait a szlovákiai zsidóság sorsát tükrözik, akiket 1942-ben és 1944-ben deportáltak a náci megszállt területek-

re. A komáromi zsidó közösség több mint 2000 tagja közül csak mintegy 300-an tértek vissza a háború után. A többiek Auschwitzban vagy más táborokban vesztették életüket. A komáromi zsidók emlékét ma is őrzi a városban található zsinagóga, amely 1886-ban épült, és az egyetlen megmaradt zsinagóga Szlovákia nyugati részén. A zsinagógát 2002-ben felújították, és ma múzeumként működik, ahol kiállításokat és rendezvényeket is tartanak.

A következő állomás a komáromi zsidó temető volt, amely az Aranyember utca és a Pozsonyi főút közötti területen található. PhDr. Deák Irén, a Selye János Gimnázium tanárnője világított rá az események történelmi hátterére, majd JUDr. Novák Tamás holokausztkutató mesélt a zsidóság temetkezési szokásairól, összehasonlítva azt más vallások hagyányaival. Ezt követően kö-

zösen megnéztük a zsidó sírokat, neveket, sírfeliratokat, jelképeket a sírköveken.

A holokauszt tanítása iskolánkban nem pusztán a múlt felelevenítéséről szól. Sokkal inkább arról van szó, hogy milyen mértékben tudjuk kibővíteni a diákok látókörét, fejleszteni empátiájukat, kritikai gondolkodás módjukat. A holokauszt során nemcsak a zsidók, hanem más csoportok is üldözést és megsemmisítést szenvedtek, mint például a romák, a szlávok, a fogyatékosok, a homoszexuálisok és a politikai vagy vallási ellenállók. A holokauszt emléknapjának mai üzenete az, hogy soha ne feledjük a múltat, hanem tanuljunk belőle, és tegyünk meg mindent annak érdekében, hogy megelőzzük az újabb népiirtásokat és háborúkat. Arra is figyelmeztet bennünket, hogy lépjünk fel az antiszemitizmus, a rasszizmus, az idegengyűlölet és mindenféle diszkrimináció ellen, amelyek veszélyeztetik az emberi jogokat és a békét. A holokauszt emléknapja egyben egy szolidaritási nap is, amelyen kifejezzük együttérzésünket és támogatásunkat az üldözött és szenvedő emberekkel világszerte. A jövő nemzedékét neveljük, akik a jövő letéteményesei. Az iskolai oktatásnak részletesnek és elkötelezettnek kell lennie, hogy segítse a diákokat abban, hogy megértsék a múltat, és alkalmazzák ezeket a tanulságokat a jövőben. A holokauszt tanítása az empátia és a megértés órája, amelynek üzenete az, hogy soha ne ismétlődhessenek meg az emberi gonoszság és az intolerancia sötét napjai.

Králik Zsuzsanna,
a Selye János Gimnázium tanára

Zsidó gyerekek a Duna-partról

Szemelvények Herzog Itzhak kéziratából – 28. rész

Kirjat Motzkin

Elég későn – már elmúltam 28 éves – eljött az ideje, hogy elhagyjam a szülői házat, önállósítsam magam. Vettem egy kis lakást Kirjat Motzkinban, központi helyen, mert a legtöbb barátom itt lakott. Többen már nők voltak ekkor. Két szoba, fürdőszoba, WC, balkon és egy kis kert alkotja új otthonomat. A ház is csak egy emeletes volt. Minden megtakarított pénzemet befektettem, vállaltam a dolláralapú kölcsön továbbfizetését, melyet az eladó vett fel. Egyre többet kellett fizetnem havonta a pénz romlása miatt. Vásároltam egy használt ágyat, asztalt, két széket. Beszerettem egy ruhásszekrényt és egy szekrettert, arra tettem a gramofonos rádiót, ez egy majdnem szekrény nagyságú műszaki eszköz volt akkoriban, de a hangja vettekedett a mai készülékekkel. Másodkézből lett egy jégszekrényem, kétégős gáztűzhelyem. Vásároltam egy biciklit is újból, Haifán nem lehetett kerékpárral közlekedni a meredek utcák miatt. Az utcámat a „gyerekek utcájának” nevezték el, azok emlékére, akik egy aknával játszottak és felrobbantak a függetlenségi háború idején. Sokkal nagyobb volt a távolság a munkahelyemtől, mint a korábbi otthonomtól. Jó edzés volt ez reggelente. A munkaidő után hazafelé eléggé megterhelő volt már az út a biciklivel. Jöhettem volna busszal is, de messze volt a megálló az üzemtől.

1961-ben részt vettem az üteggel a függetlenségnapi felvonuláson, emlékszem, mennyit svickoltuk, hogy fényes legyen. Bár nehéz volt az ágyú használata, szerettem a tökéletes mechanikája és az elektro-

Képek: Wikipédia

mos felszerelése miatt. Naponta látom a harcászati eszközt, mert kiállították a háború emlékére egyik közeli téren.

Az üzemben sokat tanultam, mellette privátban is dolgoztam. Tudtam sosem lesz saját műhelyem, mert nincs ehhez elég erőm és kitartásom. Az egyik munkatársam, Benjamin olyan jó szakember volt, hogy sok mérnök tanulhatott volna tőle. Néha étteremben étkezte, próbáltam főzni is, pörköltet, gulyásleves, mákos- és túróstésztát készítettem. Szombatonként hazavittem a mosást, néha édesanyám eljött rendet tenni. 63-ban voltam először üdülőben, egy hetet töltöttem ott. Megismerem egy Tel-Aviv mellett dolgozó marokkói származású, franciául beszélő apólonót. Eljött hozzám néhányszor, nálam is aludt. Kapcsolatunk nem folytatódott.

Közben öcsém elkezdett tanulni egy kollégiumban, ott is érettségizett, hajógépész lett. Ekkoriban még nem álmodozott arról, hogy orvos lesz. Közél lakott hozzám, néha meglátogatott. 1964-ben bevonult a hadi-

tengerészethez. Gépészmatrózként szolgált két évig, majd a kereskedelmi flottához került. Miután látta, hogy nem neki való ez az élet, beiratkozott az egyetemre, hogy szociológiát tanuljon. Végül az apja rábeszélte az orvosi tanulmányokra. Mivel idehaza nem volt megfelelő ehhez az érettségije, szülői támogatással Olaszországba ment, Bolognába. Három év után Izraelben folytatta a tanulmányait. 1972-ben megnősült, négy gyereke van. Egyik nagyon vallásos lett, hét gyereke van. Van orvos is közöttük. Három éve ment nyugdíjba, otthon rendel. Sokáig egy kórházban vezetett egy osztályt, jóhírű professzor lett a szakterületén. Anyagiilag jó körülmények között él, nem messze tőlem. Apja 95 évesen hunyt el, egy lábtörés komplikációiba halt bele. Anyámmal sajnos nagyon rossz viszonyban voltak. Az új felesége jó viszonyban van a feleségemmel, Judittal, ő a fodrásza.

Elkezdem egy táncklubba járni ezekben az időkben. Ott ismertem meg Ivriát, aki „szabre” volt, az országban született. A szabre a kaktusz gyümölcse, mely kívülről tüskés, belülről viszont nagyon édes. Helyes, szimpatikus lány volt, egy textilgyárban dolgozott. Már terveztük, hogy egybekelünk, de ő meggondolta magát. Nem akarta folytatni a viszonyunkat, talán azért, mert kevésbé adtam az öltözködésemre (?). Sokat bántódtam miatta. Hogy hamarabb megvigasztalódjak, vettem egy Vespa motorbiciklit. Kinek volt akkor pénze autóra? A következő fejezetben rátérek majd arra a történetre, mely 32 éves koromban véget vetett agglégénységemnek.

(A részletet a szerző engedélyével közöljük.)

PASZTERNÁK
ANDRÁS

Kék-fehér hétköznapiak

130. fejezet: Utolsó napok

(2013. augusztus 31.)

Péntek délután gördülünk ki ismerőseim kocsjával Ramat Ganból. A dobozaimat szállítjuk vidékre. Az elmúlt hetek szabadidőjéről szóltak, hogy megpróbáltam apránként szétválogatni a két év alatt összegyűjtögetett dolgokból, mi az amit hazaviszek, mi az, amit megőrzésre náluk hagyok.

Hihetetlen, hogy mi minden kacatot gyűjt be az ember, bele sem merek gondolni, mi lett volna, ha nem csak egy szobám van, hanem valami jóval nagyobb. Szóval, ami tényleg felesleges volt, azt kidobtam. A legnehezebben az INDÓHÁZ vasúti magazinjaitól váltam meg, no meg az ELAL fedélzeti újságjainak féltve őrzött példányaitól. Ezeket tényleg értelmetlen lett volna délre utaztatni vagy visszacipelni Magyarországra. Ami itt marad, azért majd visszanezünk Izraelbe az elkövetkező években. S ki tudja, lehet egyszer még itt éljük a mindennapjainkat. Milyen jó lesz akkor egy doboz mélyéről előkerülő téli kabát vagy kedvenc ing.

Hát ez is eljött, finisben a csomagolás... Ez a bonyolult szíriai helyzet tényleg nem hiányzott a végére. Olvasom a hírportálokat, nézem a tv-t, de igazából még senki sem tudja, mi történik majd az elkövetkező órákban, s az USA-Szíria meccsnek lesznek-e hatásai – s ha igen, milyen mértékben – az izraeli hétköznapiakra.

Most (még) csend van, igazi szentföldi nyári nap, kis szellővel, napsütéssel,... utolsó sabeszomat töltöm helyi "pótszüleimnél" a déli Ashkelonban. Jó és békés szombatot, minden Olvasómnak!

(2013. szeptember 1.)

20:39, a kalauz megfújja a sípját. A sabesz utáni első vonat kigördül az ashkeloni pályaudvarról. Kicsit olyan volt ez a városka nekem, mintha hétvégente Komáromba utaztam volna haza. A vonatút kb. annyi ideig tartott, mint Pestről a Duna és a Vág összefolyásáig. Vendégeskedhettem a rokonoknál, Miriamnál és Aharonnál, vagy mint most „pótszüleimnél” Ornánál és Joszinál, csak kedves emlékeket viszek magammal. Kaptam belőlük jócskán, talán nem is férnek el mind a háztizsákomban. Amikor délután lementünk a tengerhez, megkíséreltem magamba szívni még egy kis Dél-Izrael: a Földközi-tenger hullámain, az egész települést elborító virágdíszeket, a folyton megújuló köztéri szobrokat, az utcák tisztaságát,... Szerintem Jeruzsálem után ez a második legszebb hely a Szentföldön. Na jó, lehet egy picit elfogult vagyok. A strand tele volt fürdőzőkkel, mintha a hírcsatornák nem azt harsogták volna, hogy akár a hétvégén megindulhat a szíriai támadás. Igen, most már értem, ez Izrael. Itt az emberek az utolsó percig sem zökkennek ki a hétköznapi rutinból. Lenyűgöz ez az élni akarás. Hosszú, vérzivataros évtizedek edzették az itt lakókat.

Hazatérve, mindenhol az a szalagcím: Obama 20:15-kor beszélni fog. A szakértők és hírmagyarázók biztosak benne, hogy bejelenti a rakétacsapások kezdetét. Már-már azon vagyok, hogy reggelig Ornáéknál maradjak. Azt mondják, tegyek úgy, ahogy gondolom. „Bakker”, én már Szarvason is utáltam azokat a dilemmákat, ahol nem volt egyértelmű válasz. Pláne, most így élesben, hogyan is döntsek???

Nyolc óra előtt pár perccel kiszivárogtat a hír, az amerikai elnök nem jelent majd be azonnali támadást. Ennek hatására, kivitetem magam a

vonathoz. Búcsút veszek kedvenc állomásomtól, felbaktatok az egyes vágányhoz. Mielőtt beszálok a piros emeletes vontatba, veszek egy mély ashkeloni levegőt. Remélem, kitart a legközelebbi látogatásomig.

Zakatolunk Tel-Aviv felé. A wifinek hála, élőben követem Obamát. Nem vagyok meggyőződve arról, hogy az a helyes, amit mond. Picit mégis örülök, hogy egy esetleges ellentámadás nem csap le ránk pár órán belül. Kellemetlen dolog ez a légiriadó. Igaz, ugyanilyen lesz másfél-két hét múlva is. Azért valahol durva, hogy Washingtonban a Fehér-ház rózsakertjében elhangzik egy-két mondat, s ennek több ezer kilométerre vagy ilyen vagy olyan hatása lesz azonnal.

Kicsit felszabadultabban szálllok le a HaShalomon. Végigmegyek az Azrielin, elsétálok a 63-as megállójába. Felnézek a három toronyra, így búcsúszom Tel-Avivotól. Holnap jön az utolsó nap a Bar-Ilan Egyetemen. Kicsit olyan érzésem van, mintha visszafelé pörgetném a 2011. június 5-től forgatott filmet...

U.i.: Köszönet Ornának, Yosinak ezért az ismételt csodálatos hétvégéért. Lehitraot, a viszontlátásra!

(2013. szeptember 2.)

Az ember időnként kilép egy-egy kapun... Maga mögött hagy épületeket, ahol otthon érezte magát a biztonságot adó falak között. Így volt ez a bölcsődével, az ovival, az általános iskolával, a gimivel, az egyetemmel és az első munkahellyel is. Távozzunk egy ajtón, hogy kis idő múlva belépjünk egy másikra, s néhány hónap, év elteltével újra megteremtődjen majd az a bizonyos "ittthon vagyok" érzés.

Reggel korán kelek, végigsétálok az álmából éledező Negba utcán. Látom a mosodást, a székeket kipakoló falafelest, a rohadó gyümölcsöket szelektáló zöldségest, a tegnapról maradt kenyereket a földön számláló fűszerest. Várok kicsit a 61-esre, hogy megtegyem utolsó posztdoki utam a Bar Ilan Egyetemre. Amidar végállomás, kietlen pusztaság, gyaloghíd, 4-es főút, koldus néni, az útlevel felmutatása a jól ismert öröknek, a 206-os nanoépület...

Elugrom a bankba, megszüntetni a számlámat. Az ügyintéző ismerősként köszönt. Mennyi időt is voltál nálunk? – teszi fel a kérdést. Kicsit fáj amikor szétvagdosza a héber feliratos bankkártyáimat. Alig húsz perc, s már baktatok is vissza a diákszobánkba. Utolsó simítások az itteni kutatáson alapuló publikációkon, a dolgok átadása, kis takarítás, s már ott ülök a délutáni búcsúpartimon. Itt van mindenki a csoportból. A főnök, azt mondja, az esküvőmön hallotta, milyen jó szónok vagyok – igaz egy szót sem értett a magyarul írt alkalmi blogbejegyzésből – szóljak hát én először.

Folytatjuk.

DR. ORNA
MONDSCHIN

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből Új év, új remények

Rövidesen beköszönt az új év, elbúcsúzunk a 5783. évtől és beköszönt 5784. Ha visszazánézünk az elmúlt évre valójába nem könnyű összefoglalót készíteni. Azt mondhatjuk, hogy semmi sem változott, még nincs béke és nyugalom, a politikai nehézségek oldódtak meg, sem itt Izraelben, sem máshol a világban. Még vannak háborúk, gyűlölet, ellenségeskedés és a gazdasági helyzet sem rózsás. A klímaváltozás is bebizonyítja, hogy az emberiség sok kárt okoz a Földnek. Nem azért vagyunk itt, hogy pesszimista üzeneteket küldjünk, hanem pont az ellenkezőjéért: próbáljuk a sötétben megtalálni a fényt.

A nap felkel minden reggel, a madarak készülnek a hosszú újtukra a melegebb országokba. A piacokon „mosolyognak” a gyönyörű, ízletes nyári gyümölcsök és zöldségek, a fagyaltozók teli vannak. Ha elhagyjuk a meleg, zajos várost és elutazunk a tengerpartra vagy hegyvidékre, ott a mindennapi élet másképpen néz ki. Onnan nézve, másként látjuk a szürke hétköznapokat.

Látjuk persze a fejlődést is a világban. Az

orvostudomány újdonságai, gyógyírt jelennek számos panaszra. A modern technológia megkönnyíti a minden napi életet, kommunikáció hihetetlenül fejlődik. Sok helyen rövidebb lett a munkanap, így több időt lehet a családdal tölteni. A közlekedés eszközei olyan fejlettek, hogy a távolság már nem akadály, az elmúlt évben a turizmus is sokat fejlődött, mindenütt új attrakciók várják a látogatókat. Az internet és más elektronikus eszközök nagy lépésekkel változnak.

Reméljük, hogy 5784 jó év lesz. Az emberek között több megértés és türelem lesz, az országok között is megvalósul Yésáyahú proféta mondása: „Kardjaikból kapákat kovácsolnak, lándzsáikból metszőkéseket. Nép a népre kardot nem emel, hadakozást többé nem tanul”.

Mit főzzünk az ünnepre? Biztosan mindenkinek megvan a hagyományos töltött hal, húsleves és mézes torta receptje. Próbáljunk ki újdonságokat!

Előétel - ünnepi zöld saláta

Hozzávalók: 1 fej friss saláta, 2 szál zöldhagyma, 1 zöldalma, 1 pohár gránátalmamag, 1 pohár karamellizált dió, 4 füge vagy datolya, só, citromlé és olívaolaj.

Elkészítés: A zöldségeket feldaraboljuk,

diót szórunk rá, meglocsoljuk citromlével és az olívaolajjal.

Marhasült édes vörösborral és gránátalmával

Hozzávalók: 2 kg marhahús, 1 zöldpaprika, 1 paradicsom, 2 kanál paradicsompüré, 1 nagy fej hagyma, fokhagyma, 3 sárgarépa, 2 fehérrépa, só, bors, édes paprika, babérlevél, 2 kanál mustár, 1 liter édes vörösbor, 1 pohár gránátalmamag, pár kanál olaj, pár pohár alaplé.

Elkészítés: A húst bepácoljuk a só, bors, paprika, mustár és paradicsompüré keveréssel. Pár órára a hűtőbe tesszük. A zöldségeket nagy darabokra vágjuk. A húst egy nagy lábasban, amelyet lehet a sütőben használni, az olajon megpirítjuk. Hozzáteesszük a zöldségeket és a bor felét és az alaplevet. Alufóliával letakarjuk és 2 óra hosszat sütjük. Közben nézzük meg, hogy elég-e a lé rajta! 2 óra után hozzáadjuk a többi bort, ha ez kevés lenne, adhatunk hozzá melegvizet is. Még egy órát sütjük. Pihentetés után a kész húst tálba rakjuk a zöldségekkel és a friss gránátalmamagokkal. Felszeletelhetjük előre vagy a tálaláskor. Ha a zöldségdarabok nagyon szétfőttek, lehet pürét készíteni a hús mellé. Jó étvágyat!

Duna-workshop Miriam Neiger-Fleischmannal

Szeptember 20-án indult útjára a Lauder Javne Iskola és a Komáromi Zsidó Hitközség művészeti együttműködése, mely a dunamenti zsidó közösségeket kapcsolja össze. A MAZSÖK támogatásával megvalósuló JAD – Jewish Art Danube – projekt

szórán egy vizuális útikalauz készül el a diákok bevonásával.

A nyitórendezvényen Szarvas Ildikó az oktatási intézmény és Paszternák András a dél-szlovákiai hitközség nevében köszöntötte a megjelenteket, köztük a komáromi

származású, Jeruzsálemben élő festőt, költőt, Miriam Neiger-Fleischmannat.

Izraeli vendégünk műhelyfoglalkozásán a Duna állt a középpontban. A személyes bevezetőt követően, két, a folyóról szóló verset hallgattunk meg magyarul és héberül. Ezek voltak a közös alkotómunka kiindulópontjai. Szabadonválasztott technikákkal készültek az alkotások, felhasználva a költemények egy-egy sorát, gondolatát, a híd szimbólumát és a héber betűket. A Szentföldön és Komáromban is alkotó művész személyes tanácsokkal segítette a fiatalokat a workshopon. A munka közben számba vettük a tudományos vonatkozásokat. Számos hasznos gondolat hangzott el a pályaválasztással kapcsolatban. A készülő alkotások a Budapesten és Komáromban megvalósuló JAD-kiállítások anyagát gazdagítják majd.

Kultúrna všehochuť v Komárne

Rozhovor s Róbertom Lakatosom

Narodil som sa v Šali a už 26 rokov pracujem v Komárne. Po absolvovaní VŠMU v Bratislave som bol členom Slovenskej filharmónie, orchestra Európskych sólistov v Luxemburgu, viacerých komorných formácií, pôsobím ako umelecký vedúci vo viacerých folklórnych a crossoverových súboroch. Od 1. júla 2019 som riaditeľom Mestského kultúrneho strediska Béniho Egresyho v Komárne.

Mestské kultúrne stredisko Béniho Egresyho, ktoré vediete, je kľúčovou kultúrnou inštitúciou Komárna, ktoré sú jej najdôležitejšie aktivity?

Jedným z našich prvoradých poslanií je prezentovať kvalitnú kultúru, či už ide o hudbu, divadlo alebo tanec, bez žánrových obmedzení. Naším veľmi dôležitým poslaním je osvetá. Založili sme súbor maďarského ľudového tanca, dramatický krúžok a baletný krúžok. Pod záštitou centra pracuje aj spevácky zbor Concordia a spevácky zbor Gaudium.

Nakoľko je v dnešnej dobe rozmachu digitálnych programov ťažké prilákať publikum na vaše podujatia, koncerty alebo predstavenia? Chodia ešte Komárnania na kultúrne podujatia?

Môžem konštatovať, že v tomto roku počet návštevníkov našich predstavení výrazne zvýšil. Podarilo sa nám produkovať množstvo vypredaných predstavení, čo je veru veľmi slušný výkon, pretože naša sála s kapacitou 600 miest je jednou z najväčších na Slovensku. K tomu je potrebné pridať predstavenia, ktoré dokážu konkurovať podujatiu dvoch hlavných miest. Aj na blízku sa jeseň pripravujeme niekoľko významných inscenácií vrátane muzikálu Tesla a Elán.

V blízkej budúcnosti pripravujete niekoľko podujatí spojených s judaizmom. Ktoré sú to? Prečo je dôležité zaradiť túto tému do vašej pestrej ponuky?

Pre našu inštitúciu je veľmi dôležité prezentovať kultúru menšín, tento rok sme sa preto zamerali na židovskú kultúru. Mám veľa dobrých priateľov medzi židmi na celom svete. Rád by som vyzdvihol svojho nedávno zosnulého mentora Jacka Martina Händlera, či takmer storočného violistu Györgya Konráda, od ktorého som sa mnohému naučil o hudbe i o živote. Dňa 16. júla u nás hosťoval izraelský tanečný súbor Tzafit Yoav. A 3. septembra spoločne so židovskou náboženskou obcou a Mestom Komár-

Foto: mskskomarno.sk

no zorganizujeme Európsky deň židovskej kultúry s prednáškami, koncertmi, ochutnávkou jedál a výstavou. V rámci festivalu Fonográf u nás 24. novembra vystúpi aj formácia Budapest Klezmer Band.

Kde sa môžu záujemcovia informovať o vašich podujatiach? Pripravujete niečo, na čo by ste radi upozornili našich čitateľov?

Obecenstvo sa o našich podujatiach môže informovať na stránke www.mskskomarno.sk, kde si môže pohodlne zakúpiť vstupenky na vybrané predstavenie prostredníctvom nášho vstupenkového systému. Prehľad našich podujatí nájdete aj na Facebooku a Instagrame. Čo sa týka blížiacich sa podujatí, rád by som vyzdvihol dve už spomínané inscenácie - 22. septembra muzikál Tesla v podaní Experidance a 3. a 4. novembra muzikál o najúspešnejšej slovenskej skupine Elán pod názvom Voda čo má drží nad vodou v inscenácii Divadla Nová Scéna.

PA-PT

Európsky deň židovskej kultúry v Nitre

Začiatok septembra sa v našom meste niesol (aj) v znamení židovskej kultúry a spomienok na minulosť. V sobotu 2. septembra podvečer sa v bývalej synagóge a dnes kultúrnym stánku mesta konal slávnostný program pri príležitosti Európskeho dňa židovskej kultúry. Nitra sa tak stala jedným z mnohých miest Európy, kde sa už vyše dvadsať rokov konajú festivaly na túto tému.

Návštevníci si vypočuli zaujímavú prednášku o osudoch slovenských synagóg na margo ich znázornenia na starých pohľadniciach. Jozef Dukes, ktorý je ich zberateľom a aj znalcom problematiky, sa s obecenstvom podelil o svoje vedomosti z tejto oblasti a svet zaniknutých či ešte jestvujúcich synagóg ilustroval obrazovou dokumentáciou.

Na jeho slová nadviazala informácia o umeleckom diele z depozitu Nitrianskej galérie. Obraz s názvom **Kupoly od nitrianskeho maliara Ľudovíta Slamku** (1906-1966), o ktorom vie iba málo Nitranov či návštevníkov mesta. Rozmerom nevelké dielo je však pre židovskú komunitu cenné preto, lebo nebolo veľa umelcov, ktorý by sa touto problematikou zaoberali. Ľ. Slamka, ktorý sa okrem iného venoval najmä výjavom z Nitry, tak zvečnil aj nekonvenčný pohľad na kupoly vyše storočnej neologickej synagógy v centre mesta.

Diváci sa následne započúvali do krásnych melódií židovských piesní a zhudobnených žalmov v podaní **Nitrianskeho komorného orchestra ZOE so spevákom Jurajom Adamuščinom**. Nevšedný koncert chytil za srdce všetkých. Jeho melódie nech

sú želaním mieru, zdravia a dobra pri príležitosti židovského nového roka 5784, ktorý zavíta do rodín tejto komunity 15. septembra tohto roku.

Aby bol rok sladký, to prajú židia svojim rodinám, priateľom pri tejto príležitosti. A tak pripravila Židovská náboženská obec v Nitre svojmu publiku symbolický sladký darček, pohárik medu. Poďakovanie za skvelý podvečer v synagóge patrí pracovníkom odboru kultúry nášho mesta, ktorí boli skvelými partnermi pri príprave podujatia.

Nezabudnúť!

Nedelné doobedie 3. septembra patrilo piete. Na židovskom cintoríne na Klokočine sa za účasti domácich obyvateľov a hostí konala tryzna za obeť holokaustu z Nitry a okolia. Pri šiestich kahancoch za šesť miliónov židovských obetí druhej svetovej vojny si účastníci pripomenuli neblahé historické udalosti, ktoré nesmú byť zabudnuté, aby sa už nikdy viac neopakovali!

Katarína Potoková,
ŽNO Nitra

Vyšli sme z Chudobinca!

Tretieho septembra sme v spolupráci s mestom Komárno a Mestským kultúrnym strediskom Béniho Egressyho zorganizovali podujatie pri príležitosti Európskeho dňa židovskej kultúry. V tento deň sa už celé desaťročia otvárajú dvere židovských obcí a synagóg nášho svetadielu, aby verejnosť mohla spoznávať naše tradície, kultúru a zvyky z prvej ruky.

Deň sme začali prechádzkou z Chudobinca. V budove stojacej na rohu ulíc Eötvösa a Štúrovej privítal koordinátor **András Paszternák** viac ako 40 návštevníkov. Po návšteve Sály Zoltána Wallensteina, Mikromúzea Ármina Schnitzera a synagógy sme sa vydali smerom k domu na adrese Ulica Eötvösa 9. Vypočuli sme si krátku históriu domu a navštívili sme bývalý rituálny kúpeľ, mikve. Počas prechádzky sme sa zasta-

vili pri neologickej a ortodoxnej synagóge, kultúrnej sále obce na Ulici biskupa Király, dome tety Schwarzovej a prvej komárňanskej synagóge na Nádvorí Európy. Sprievodca odpovedal aj na otázky účastníkov. Cieľom našej prechádzky bol Dôstojnícky pavilón, kde sa konali ďalšie udalosti celodenného podujatia.

Prezentácia knihy **Tamása Langa** *V tieni dvojkriža* nám poskytla ucelený prehľad o protizidovských opatreniach bývalého Slovenského štátu. Obrázkami bohato ilustrovaná prednáška nám umožnila nahliadnuť do života komunity, ako aj do smutných udalostí a krutých opatrení. Návštevníci si knižku mohli na mieste zakúpiť a autorovi dať dedikovať.

Po kóšer obede sa pozornosť sústredila na pravidlá kóšer kuchyne. Počas ochut-

návky dobrôt z Budapešti a miestnom šólete hovoril rabín **Ákos Kurucz** o židovských stravovacích návykoch. Chutné jedlá zožali v radoch hostí veľký úspech.

Popoludnie venovali organizátori pamiatke Rezsóa Seressa. Jeho piesne zazneli v rámci hudobného pásma spestreného premietaním v podaní **Ákosa Dobiho**, **Ferdinánda Grassla** a **Tamása Pfeiferlika**. Známe melódie si spolu s interpretmi pospevovalo celé publikum. Vystúpenie sa tešilo veľkému záujmu obecnstva. O pôvode a význame blížiacich sa jesenných sviatkov hovoril rabín Ákos Kurucz. Následne primátor **Béla Keszegh** otvoril prvú externú výstavu zo série expozícií predstavujúcich známe židovské osobnosti z Komárna. Život a dielo Rezsóa Seressa prezentuje päť panelov v maďarskom a slovenskom jazyku. Pri tejto príležitosti o svetoznámom skladateľovi vyšla aj dvojjazyčná publikácia.

Peny Kehila udelené osobnostiam, ktoré vykonali záslužnú prácu v záujme židovských komunit regiónu, odovzdal predseda Židovskej náboženskej obce v Komárne **Anton Pasternák**.

Deň, ktorému venovali pozornosť miestne aj celoštátne médiá, ukončil vypredaný koncert skupiny **Samaria Klezmer Band** zo Šamorína. Na podujatí sa zúčastnilo takmer tristo návštevníkov. Ďakujeme všetkým, ktorí pomáhali pri organizácii a priebehu podujatia, ako aj všetkým, ktorí ho podporili!

Radost' z izraelského tanca na nádvorí Dôstojníckeho pavilónu

Členovia izraelskej tanečnej skupiny Tzafit Yoav prišli do Komárna 16. júla bezprostredne po návšteve mauzólea Chata-ma Sofera v Bratislave. Ich vystúpenie zorganizoval pastor Jonathan Sándor Szénási. Slovensko navštívili v rámci svojho turné po Maďarsku.

V Chudobinci mladých ľudí privítala Magda Saláthová, Zoltán Kollár a Anton Pasternák, ktorí im porozprávali o histórii miestnej obce i mesta. Po návšteve synagógy a mikromúzea sa skupina ponáhľala do amfiteátra Dôstojníckeho pavilónu, aby sa pripravila na predstavenie, ktoré sa začalo večer o siedmej hodine.

Bohatý repertoár klasických a moderných tancov zožal počas letného večera v kruhu komárňanských divákov veľký úspech. Predstavenie zorganizovali v spolupráci s Mestským kultúrnym strediskom Béniho

Egressyho. Na záver večera sa mnohí z obecnstva zapojili do tanca a hórovania pred javiskom. V súvislosti s týmto podujatím sme dostali veľa pozitívnych ohlasov.

Tanečníkov a ich sprievod pohostila naša obec večerou.

PZs-PA

Dar od Miriam Neiger- Fleischmann

Pri príležitosti sviatku Roš hašana dostala naša komunita dar od výtvarníčky, umelkyne Miriam Neiger- Fleischmannovej, ktorá navštívila Komárno. Nádhernú podložku na stôl využijeme pri našich nadchádzajúcich podujatiach. Ďakujeme!

Spomienková slávnosť vo Velkom Mederi

Vo Velkom Mederi sa 11. júna 2023 už tradične konala spomienková slávnosť na tunajšiu vykynozenu židovskú komunitu. Okrem vedenia mesta, zástupcov tamojších inštitúcií a obyvateľov Velkého Medera sa pietneho aktu pri niekdajšej synagóge zúčastnili aj zástupcovia Židovskej náboženskej obce v Dunajskej Strede. Slávnostný príhovor predniesol rabin Zoltán Radnóti, účinkoval kantor Zsolt Kozma.

Navštívili sme Budapešť

Dňa 5. septembra sa naša komunita vybrala do Budapešti na jubilejný Festival židovskej kultúry. Pred večerným koncertom, ktorý sa konal pri príležitosti 150. výročia mesta Budapešť, sme sa so sprievodcom vybrali do nedávno otvoreného Etnografického múzea v Mestskom parku (Városliget). Dozvedeli sme sa mnoho zaujímavostí o koncepcii a jedinečnej architektúre tejto budovy. Navečerali sme sa v Kosher Deli a potom sme sa v synagóge na Ulici Dohány oddali kúzlu krásnych melódií. Domov do Komárna sme sa vrátili bohatší o vynikajúce kultúrne zážitky. Vďaka patrí organizátorom podujatia!

PZs

Nezabudnutí susedia

Židovská náboženská obec v Komárne sa aj tomto roku zapojila do celoštátneho podujatia na počesť pamiatky obetí holokaustu na Slovensku, ktoré sa konalo 9. septembra. Študenti Gymnázia Jánosa Selyeho (pozri reportáž v samostatnom článku) navštívili synagógu a cintorín.

PZs

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia! Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

Nástenka krátke správy

ŽNO v Komárne, vydávanie Spravodaju a Klub Šalom podporili rodina Himmler (Štúrovo), Dezsó Jakabovits (Győr), Mária Keszegh (Komárno) a anonymní darcovia. Ďakujeme!

✧

Vitrínu pri vchode na cintorín bola zakúpená pred viac ako desiatimi rokmi. Žiaľ, nateraz je už zničená, v lete sme zakúpili novú a čoskoro bude vymenená.

✧

Dve naše žiadosti o dotáciu z Fondu Bethlena Gáboru boli úspešné. Finančné prostriedky budeme môcť použiť na vydávanie Spravodaju a organizovanie podujatí. Zmluvy na dotácie sú v procese prípravy.

✧

Na oslavu nového roka sme v synagóge darovali po jednom luachu (kalendári) každej rodine, ktorá v predvečer Roš hašana prišla do synagógy.

✧

V letných mesiacoch ožil cestovný ruch, do Chudobinca a na cintorín prichádzali návštevníci z celého sveta.

Camp Jichak 2023

Koncom augusta sa do obce Szarvas prina- vrátil rodinný tábor Camp Jichak, aby ponúkol nezabudnuteľné židovské zážitky pre tých, ktorí si chcú poriadne oddýchnuť. V zrekonštruovanom prostredí čakali na deti i rodičov celodenné aktivity. Spoločne strávený Šabat bol príležitosťou k spoznávaniu a prežívaniu tradícií. Bolo dojemné zúčastniť sa na privítaní soboty a na rozlúčkovej havdale. Pobyt spestrilo aj skúmanie minulosti, večerný táborák, športové súťaže a remeselné aktivity.

Spravodajca – mesačník ŽNO v Komárne, založené v roku 5756. (1996), **šéfredaktor:** Tamás Paszternák (tamas.paszternak@menhaz.sk), András Paszternák (andras.paszternak@menhaz.sk), **spolupracovníci:** Magda Saláth, Mgr. Ferenc Piczek, **grafická úprava:** Richard Saláth, **jazyková korektúra:** Zsuzsanna Paszternákné Kertész (Komárno), Katarína Potoková (Nitra), **tlač:** Nec-arte Kft., Komárno, **adresa ŽNO:** Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, **e-mail:** kile@menhaz.sk, **tel./fax:** 00421/35/7725-355. **Registračné číslo:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. **Periodikum je nepredajné.**

SPRAVODAJKA

SEPTEMBER 2023 – AV-ELUL 5783.

MESAČNÍK ŽNO V KOMÁRNE

XXI. REG. ROČNÍK. 9. ČÍSLO, 328. ČÍSLO

DEŇ ŽIDOVSKÉJ KULTÚRY V KOMÁRNE

VYŠLI SME Z CHUDOBINCA

V tento deň sa už celé desaťročia otvárajú dvere židovských obcí a synagóg nášho svetadielu.

3

KULTÚRNA VŠEHOCHUŤ

„Jedným z našich prvoradých poslani je prezentovať kvalitnú kultúru, či už ide o hudbu, divadlo alebo tanec, bez žánrových obmedzení.“

4

EDŽK V NITRE

Začiatok septembra sa v našom meste niesol (aj) v znamení židovskej kultúry a spomienok na minulosť.

4

Roš hašana

Podvečer 15. septembra 2023 sa členovia našej obce a návštevníci z okolia i celého sveta zišli, aby spoločne oslávili židovský nový rok. Začiatok roka 5784 pripadol na Šabat, v synagóge sme teda privítali aj tento sviatok. Hostí pozdravil koordinátor Tamás Paszternák, v duchu našich tradícií bol predmodliteľom Mihály Riszovannij a príhovor pri slávnostnej príležitosti predniesol pán profesor István Balogh. Po večernej modlitbe sa v sále Zoltána Wallensteina podávala slávnostná kóšer večera. Za bohato prestretým stolom sedelo viac ako päťdesiat ľudí. Pred príchodom Šabatu sa vďaka Jánosovi Kántásovi v našej synagóge rozozvučal zvuk šofaru. V prvý deň sviatku Roš hašana pokračoval cyklus Dom učenia v Chudobinci, spoločne sme si prehľadali vedomosti o tradíciách tohto sviatku. Súčasťou víkendu bol aj obrad tašlich. Svoje hriechy v podobe omrviniiek sme symbolicky roztrúsili vo vodách Dunaja.

Želáme sladký, dobrý rok všetkým našim čitateľom! Ďakujeme všetkým, ktorí nám v záujme uskutočnenia tejto oslavy pomohli!

PA-PZs

Budapest Klezmer Band v Komárne

Slávny Budapest Klezmer Band vystúpi dňa 23. novembra 2023 o 19. hodine v Mestskom kultúrnom centre Béniho Egressyho v rámci XII. ročníka festivalu Fonográf. Záujemcovia sa môžu prihlásiť na e-mailovej adrese menhaz@menhaz.sk. Naša obec im plánuje zabezpečiť vstupenky.

Pozvánka

Milí priatelia, srdečne Vás pozývame na oslavu sviatku Sukot, ktorá sa uskutoční 5. októbra 2023 o 16.30 hod. v priestoroch ŽNO Komárno, Eötvösa 15.

Srdečne vítaní sú aj členovia všetkých ŽNO na Slovensku, aby s nami spoločne strávili príjemné popoludnie s rabínom Mišom Kapustinom a kapelou Pressburger Klezmer Band. Nebude chýbať ani chutné kóšer občerstvenie v suke. V prípade záujmu Vám radi pomôžeme s organizovaním cesty do Komárna a späť.

Prihlásiť sa môžete do 1.10.2023 na adrese: werner@uzzno.sk, členovia ŽNO Komárno na adrese: menhaz@menhaz.sk.

Tešíme sa na Vás!

ÚZ ŽNO a ŽNO Komárno